

Fotografens skugga

**AGNES
LIDBECK**

**Fotografens
skugga**

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Tidigare utgivning på annat förlag

Finna sig, 2017

Förlåten, 2018

Gå förlorad, 2019

Nikes bok, 2021

All min kärlek, 2023

Ur, 2018

Albert Bonniers Förlag

Box 3159 | 103 63 Stockholm

www.albertbonniersforlag.se

info@albertbonniers.se

ISBN 978-91-0-081133-4

Copyright © Agnes Lidbeck, 2026

Omslag Sara R. Acedo

Första tryckningen

Tryck ScandBook, EU 2026

Till syskonen

JAG BÖRJAR INTE SKAKA förrän jag är hemma igen. Så är det väl. Man håller ihop så länge det behövs. Känslorna får komma efteråt.

Trampar ur skorna. Nycklarna på bordet. Fuktiga strumpor. Kanske blir det bättre om jag får skölja av mig. Värma upp mig.

Jag sätter mig i badkaret. Det rostiga duschhandtaget hett i handen, draperiet klistrat mot mitt ben. Urin och tårar ner i avloppet, svett ur porerna. Imman som bildas och jag som låter. En räv med skadad tass i fällan. Eller något annat jagat djur. Och så sjukhusljuden, kvar som en låggradig tinnitus.

Telefonen ligger med krossad skärm på golvet. Mörknade fogar, missfärgat kakel. Mina jeans, med Eddies blod på, ligger bredvid.

När jag gjort slut på varmvattnet har en svag sol segat sig över fasaden på andra sidan gatan och den lördagslugna trafiken har kommit igång borta på Sveavägen. Det kretsar fåglar i det som blivit vanligt väder. Och jag, jag är tom, har tystnat till nära nog ingenting. Är bara andetag genom en gråtsvullen näsa och en råskavd känsla i halsen.

Jag måste dra mig upp, har inte ätit något sen jag kräktes i korridoren.

I köket är det automatik att slå på radion och bryggaren. Men kaffet landar fel, för mycket av det, för lite vatten.

Obegripliga röster om nyheter som inte angår mig, mina händer darrar som på en gammal alkis när jag letar rostbröd i frysen, marmelad i kylan. Blodsockret, snabbt, svimma inte ditt jävla offer, spräck inte pannbenet på köksbänken.

Jag slickar min klubbiga tumme, fikon och kanel. Äcklas av smaken, men ännu mer av det som inte blivit sagt i natt. Inget är löst. Det är fortfarande lika hjälplöst, impotent, knutet i mig.

Utmattning. Fatigue. Är inte det ett medicinskt tillstånd? Oavsett tar det över nu. Jag orkar knappt till sängen, slår tån i tröskeln, men väl liggande på överkastet vill ingen sömn komma. Istället ser jag Eddie. Som barn, som vrålande mun. Som blek i sjukhussängen. Som arg och försenad till vår middag igår.

Redan där gick det fel. När Eddie gjort sig sen och jag fick vänta som vanligt. Passiv aggressivitet. Man kan väl säga att äpplet faller inte långt från trädet.

Eddie har sitt sätt att visa vad hon tycker om mig, som hon plockat rakt av från sin mamma. Jenny och hennes . . . nå, det räcker kanske att säga att jag är van vid olika utspel. Borde i alla fall ha vant mig. Blir åtminstone inte direkt förvånad.

Så jag väntade utan att ta så illa upp som jag hade kunnat. Men visst var jag irriterad. Adekvat irriterad skulle jag säga. Eller kanske mer ovillig. *Hopkrupen* är rätt definition av känslan jag har, inför de här kontaktförsöken emellan oss. Officiellt sett ska vi äta middag och prata om hennes liv. Men det är en ursäkt för henne att spy galla över mitt usla faderskap. Vråka på med sin besvikelse över allt jag tydligen misslyckats med, och hon har en förmåga att glömma allt som inte stämmer med hennes berättelse. Alla gånger jag faktiskt inte gjorde bort mig.

Och nu, när varenda man ska hängas i en lyktstolpe, är

hennes förakt vridet till max. Hon har gått *all in* på det där och bestämt sig för att män, generellt, är problemet. Vilket jag kan tycka är orättvist. Jag har faktiskt aldrig varit oschysst mot någon.

Det är såklart att det kan ha blivit missförstånd på vägen. Det är ju en risk, i den där dansen mellan manligt och kvinnligt. Jag känner många som stryker längs väggarna för närvarande. Men jag har aldrig gått över gränsen. Alla har alltid varit vuxna och med på det.

Flickor och deras faderskomplex. Jag vägrar gå med på det där. Låter man sig provoceras har de vunnit.

Så jag satt, lugn, i det rutiga mörkret på puben och fyllde väntan med att kolla flödet hos vänner och bekanta. I förbigående, hos hon den nya på jobbet.

Hon som alltid får mig att vilja trycka in tummen i hennes mun. Eller om det skulle vara hennes tumme, och jag som fick bita över knogen . . . fast det skulle jag nog inte kunna göra ens om hon ville. Hon är inte mycket äldre än Eddie och jag är inte sån.

Jag lajkade inga av hennes bilder igår kväll. Och nu, på sängen, är det knappt att jag orkar kolla om hon lagt upp något nytt.

Jag hann beställa en till öl innan Eddie behagade infinna sig, och fick den samtidigt som telefonen plingade, förutsägbart: ett meddelande från Anja som ville ses. Ständigt Anja som vill ses.

Jag visste inte vad jag skulle skriva, vände skärmen ner mot duken. *Kanske senare om min dotter inte gjort mig på för jävla dåligt humör?*

Anja är lite av ett bekymmer. Som många andra tjejer – kvinnor då – i hennes ålder, kräver hon mer än vad som är

realistiskt. Den där intensiteten som får en att känna sig som ett as redan innan man gjort något är inte speciellt sexig.

Jag visste vad som skulle hända om jag inte skrev tillbaka. Fler och fler småkaxiga, lite desperata meddelanden för att reta mig till att ge henne uppmärksamhet. Uppmärksamhet hon borde fått av sin egen farsa, kan jag tänka ibland. Det är trist när det blir så förutsägbart. Och dessutom. Innan jag hann ge henne det hon envisas med att tvinga fram, kom Eddie in. Hjälmén i handen, avtryck i pannan och en gloria av statisk elektricitet. Det är alltid samma sak att se henne. En dubbel-exponering. Där är lockarna, näsan, överläppen.

Först på nära håll är det tydligt att hon inte är sin mamma. Det sitter i det outtalade. Jenny är mer sensuell. Det finns inget annat ord för det. Jenny är . . . hon är något oförglömligt, i en klänning, med ett blänk runt halsen, bara en aning. Den där aningen, den har inte Eddie. Med en tygväska och alla sina åsikter tapetserade över ansiktet. Arg, barnslig fortfarande, kan man tycka. Kvar i tonåren trots att hon är tjuogoett. Tjugotvå.

Hon kom där i sin missklädsamma tröja och för trånga kjol. Hon slängde väskan på stolen bredvid, med en duns, hjälmén landade på golvet. Jag la den på bänken och reste mig för att kyssa henne på kinden. Fick bara hår i munnen. Vi beställde mer öl, och hamburgare.

Eddie var ryckig. Ville inte svara på frågor om sina kurser och hon var stängd, besviken och hånfull samtidigt, när jag inte kunde komma ihåg vad han heter, killen hon träffar. Jag visste att Jenny sagt det till mig. Jag visste att jag borde kommit ihåg, men allvarligt talat. Det är som att alla ord vägs på guldväg.

Eddie bytte samtalsämne. »Kolla vad jag hittade förresten«, sa hon och tog ett för stort bett av burgaren. Tuggande drog

hon en bok ur väskan. Hon såg nästan triumferande ut, svalde, slickade mungipan.

Lennarts bok. Nej, Lennarts fotografier i en bok. Den som satte igång hela karusellen, om man väljer historieskrivningen där allt är Lennarts fel. *Boken om fattigdomen*. Fult typsnitt, blekt svartvitt omslag, otympligt format, liksom fyrkantigt? Hon slog den i bordet som ett trumfkort.

Det börjar faktiskt bli rätt tröttsamt. Varenda gång vi ses på senaste tiden ska hon hålla på och älta, någon sorts besatthet av att grotta i dyn. Lennart och farsan. Eva och Bibs. Det som stör mig mest är egentligen inte intresset för familjen, utan att Eddie helt saknar nyanser. Hon respekterar inte när jag säger att det är komplicerat, hon respekterar inte att jag säger att det finns flera perspektiv. Hon bara dömer rakt av. Lennart, män över huvud taget, i rollen som svin. Ingen överraskning kanske. Eva som ständigt offer, Bibs som . . . ja, där brukar till och med Eddie få det svårt. Bibs i rollen som vad?

Min poäng är att den där gamla skiten och hur den ser ut, sett med . . . med samtida ögon . . . funnits som en grundkonflikt mellan oss i månader. Påeldat från Jenny ursprungligen, säkerligen, men mer och mer sen Eddie började plugga sina kurser. Så nej, det var inte en bok vilken som helst hon la fram.

Jag försökte le och frågade vilket antikvariat hon hittat den på. Hon sa Myrorna. Att den kostat en tjuga. Som att det var beviset på något.

Jag bläddrade för att avdramatisera. För att rädda kvällen från gräl om saker som faktiskt inte spelar någon roll. Vem gjorde vad mot vem på trettioalet, fyrtioalet, är det ens viktigt? Jag vände blad efter blad. Det kändes inget särskilt.

Det var inte första gången jag tittat på de där bilderna. När jag var yngre var jag också intresserad, lite voyeuristiskt sådär, naivt. Kanske en vuxenblivanderitual man måste gå igenom, den att tro att det finns mönster. Att tro att man själv är den förste som identifierat de mönstren.

På ett mittuppslag: Lennart, knappt synlig. Det ser ut som att han håller kameran som ett skydd framför ansiktet. Vilket är en efterhandskonstruktion. Ibland är det bara en yrkesmiss att alls vara med i bild.

Jag kallar honom Lennart istället för farfar, men det där är ju rätt rörigt. Vad han var och vem han var. Förutom fotograf, det är definitivt. Alltid ur bild. Och vad säger man om Eva? Vad är hennes officiella beteckning?

Jag stängde pärmarna. Eddie höjde ögonbrynen, lutade sig bakåt medan min fjärde bärs landade på bordet. Mellanöl bara. Jag har inga sådana problem. Jag letade efter något annat att prata om. Något att ta oss vidare med. Men hon ville tjafsa. När ögonbrynen inte fick något svar eskalerade hon. »Du har inget annat att säga om den?« Jag log lite när jag frågade »vad är det du skulle vilja att jag sa?« Det var tydligen fel. Hon skärpte rösten. »Mamma säger att allt det där med din familj har påverkat dig rätt mycket. Att det är därför du . . . «

Hon behövde inte säga mer för att jag skulle se dem framför mig: Jenny och Eddie, med huvudena tätt tillsammans när de plockar i min själ. Hur jag inte klarar närhet, hur jag borde kommunicera bättre, hur jag har mina hävdelsebehov. Bla fucking bla. Hur skönt vore det inte att bara en enda gång säga till dem, ja men ni själva då? Men det sa jag såklart inte. Jag var den vuxne istället. Avbröt innan hon hann bli otrevlig på riktigt. »Måste vi verkligen ta allt det där nu, gumman? Kan vi inte bara ha en mysig kväll?«

»Visst«, sa hon och snörpte på munnen. »En mysig kväll«, upprepade hon, som att det var det sjukaste förslag hon hört.

Jag harklade mig. »Jag vill veta vad som händer med er! Några kul planer?«

Hon satte upp bägge händerna. »Nej. Bara nej.«

Hon knölade ihop servetten, slängde den mitt i tallriken. Vit servett, kladdig tallrik. Tjurigt bortvänt ansikte. Ett av de där utsnittet som sammanfattar kvällen, tillsammans med ambulans, bår, blodtrycksmanschett och . . . Och det gör ont, just där. För att det är just där jag hade kunnat göra annorlunda. Det är dit jag skulle vilja gå tillbaka, för att hindra mig själv från att rycka på axlarna. Men vreden, ilskan, kom från ingenstans, och var på en gång vanvettigt stor i mig, för brusande för att jag skulle kunna göra annat.

Det finns ingen som kan trycka på knapparna som Jenny, jag menar som Eddie kan. Jag kände den där vreden dundra i mig, tvinga mig att fortsätta äta. Jag tuggade tills jag inte kunde tugga mer. Jag torkade mig långsamt om munnen. Jag la servetten i knäet igen.

»Det här är verkligen moget av dig, Eddie.«

Hon rodnade vildsint, hela ansiktet och halsen ner i polokragen blev röda och hon sa sitt gud jag fattar inte ens varför jag försöker det är helt meningslöst du ska alltid hålla på såhär du ska alltid sopa saker under mattan en mysig kväll liksom va du vet inget alls om vad jag behöver vad jag lever med.

Punkt. Sedan, med tårar. »Du bryr dig inte, du vet inte ens att vi gjort slut.«

Hon hade höjt rösten tillräckligt för att de skulle reagera vid bordet bredvid. Jag kom ihåg det då. Att Jenny sagt att Eddie var ledsen för att hennes pojkvän dumpat henne. Jag hade bara glömt det för stunden.

Min dotter. Hon tuggade på insidan av kinden på det där sättet hon fått från Jenny. Eddie är bortskämd, typiskt ensam-barn, van att få som hon vill. Som hela sin generation, kan jag

tycka. Inget tålmod, inga perspektiv. Jag tänkte faktiskt: jag kan fatta att han gjorde slut med henne.

Och ärligt talat. Där och då var jag mest orolig för att de vid bordet bredvid trodde att hon var min tjej eller något. Pojkvänner kommer och går, det kommer Eddie också få lära sig. Men jag var akut medveten om att jag såg ut att vara den patetiske mannen som bråkade med en ung tjej. Jag ville vända mig om och säga, jag är inget pervo, det här är min dotter.

»Nu tycker jag du är lite barnslig, Eddie«, sa jag. Tillräckligt högt för att det skulle höras att jag är pappan, inget annat.

Hon visade tänderna mot mig då. Visade dem som ett djur skulle gjort och sköt bak stolen. Besticken hamnade på golvet, hennes jackärm knölade.

Jag satt stilla medan hon stormade iväg. Sträckte mig efter hennes halvfulla glas. Log lite mot bordsgrannarna, glaset i handen.

Hennes hjälm låg kvar där jag lagt den. Jag kunde se henne genom fönstret. Jag såg henne låsa upp sin cykel. Den där alldeles för korta kjolen när hon böjde sig fram, som att hon inte fattar vad män tänker när de ser sådant. Hon ser ut som en slampa, hann jag tänka. Åh gud. Det var det ordet jag tänkte. Slampa.

Jag såg henne pillra hörlurar i öronen, såg hennes rygg, vänd bortåt. Alldeles tydligt vänd ifrån mig fastän hon visste att jag satt där inne, ensam och övergiven. Jag såg mig själv, den enda kvar vid bordet, speglad i fönstret.

Nu kommer hon komma ihåg hjälmen och kommer in och hämtar den, tänkte jag och började messa Anja trots allt. För att inte sitta där som en väntande idiot när Eddie skulle komma tillbaka in. Men istället började hon leda cykeln, rakt ut över gatan.

Då ville jag ropa. Akta! Akta, Eddie, se dig för.

Men det var för sent.